

Anna Kochanowska-Nieborak

Francuzi Północy

Obraz Polski i Polaków w niemieckich
leksykonach konwersacyjnych XIX wieku

Oficyna Wydawnicza ATUT
Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe
Wrocław 2007

SPIS TREŚCI

Podziękowania	7
Wstęp	9
1. Niemiecka recepta na sukces wydawniczy, czyli leksykon konwersacyjny	15
1.1. Rewolucja czytelnicza i przemiany przestrzeni publicznej	16
1.2. Poprzednicy leksykonu konwersacyjnego	20
1.3. Narodziny nowego gatunku	22
1.4. Czytelnicy leksykonów konwersacyjnych	25
2. Brockhaus i Meyer – opiniotwórczy giganci	33
2.1. Stulecie leksykonów konwersacyjnych Brockhaus'a	33
2.2. Joseph Meyer i nowa jakość w świecie leksykonów	40
2.3. Bilans rywalizacji	49
3. Obraz Polski jako państwa	53
3.1. Pojęcie państwa w niemieckim dyskursie o Polsce	53
3.2. Państwo – fantom	57
3.3. Poglądy na rozbiory Polski	65
3.4. Ocena ustroju Polski w służbie dyskursu legitymizacyjnego	74
4. Wizerunek Polski jako narodu	103
4.1. „Czym jest naród?”	103
4.2. Patriotyzm jako naczelny rys polskiego charakteru narodowego	107
4.3. Polak, czyli ‘Francuz Północy’	152
5. Dwa wymiary polskiej kultury	161
5.1. Wieloznaczność pojęcia ‘kultura’	161
5.2. Literatura w służbie narodu	162
5.3. Cywilizacyjne osiągnięcia Polaków	176
Zakończenie	191
Bibliografia	193
Indeks nazwisk	207